

Sittings PETER VAN KRAAIJ/HET NET EN KAAITHEATER FOTO HERMAN SORGELOOS

momenten en beeldmateriaal. Naast de vijf acteurs en de vijf dansers stond het 55 man/vrouw sterke Gentse Madrigaalkoor mee op de scène. Het Net produceerde de voorstelling in coproductie met Brugge 2002.

Hoe uiteenlopend deze drie projecten ook zijn, ze bevatten enkele vergelijkbare aspecten, die de hele discussie over de huidige maatschappelijke opdrachten van het theater kunnen helpen stofferen en verduidelijken.

I. Personages

1. Standpunten

In een groot sociologisch onderzoek omtrent sociale ellende in Frankrijk, waarvan de resultaten gepubliceerd werden in het boek *La misère du monde* (1993), vertelt onderzoeksleider Pierre Bourdieu hoe bewust werd uitgegaan van het naast mekaar zetten van verschillende, ook onderling niet met elkaar te

verzoenen discours: *'à la manière de romanciers tels que Faulkner, Joyce ou Virginia Woolf, abandonner le point de vue unique, central, dominant, bref quasi divin (...) au profit de la pluralité des perspectives correspondant à la pluralité des points de vue coexistants et parfois directement concurrents.'* De idee dat er niet één enkele werkelijkheid, maar meerdere werkelijkheden bestaan naargelang van het standpunt/de standpunten die men inneemt, is zeker niet nieuw, maar de voorbeelden die men kan aanhalen waarbij dit inzicht ook daadwerkelijk en op vruchtbare wijze omgezet wordt in een praktijk, van welke aard dan ook, blijven zeldzaam. Op welke manier wordt daarmee omgegaan in dit 'politieke theater'?

Wie een veelheid van standpunten hanteert neemt onvermijdelijk ook de steeds weer in de wereld opduikende tweedeling tussen Goed en Kwaad onder vuur. Joseph Brodsky schreef hierover: *'Het zou (...) verstandig zijn*

om uw denkbeelden over het goede aan een uiterst nauwgezet onderzoek te onderwerpen, om bij wijze van spreken uw hele garderobe na te kijken op kleren die ook een vreemde zouden passen. U kunt daar natuurlijk een dagtaak van maken en zo hoort het ook. U zult ervan opkijken hoeveel spullen waarvan u dacht dat ze van uzelf en goed waren nauwelijks vermaakt hoeven te worden om uw vijand te passen. U gaat zich misschien zelfs afvragen of hij niet uw spiegelbeeld is, want wat het Kwaad zo interessant maakt is zijn volstrekte menselijkheid. Niets kan zo eenvoudig gekeerd en binnenstebuiten gedragen worden als uw opvattingen over sociale gerechtigheid, burgerzin, een betere toekomst, enzovoort. Een veeg teken is altijd het aantal mensen dat het met u eens is, niet zozeer omdat eensgezindheid al gauw tot eenvormigheid verwordt als wel omdat het bij grote aantallen haast niet anders kan of nobele gevoelens worden geveinsd.